

ФОРМУВАННЯ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ

Еш С.М., Краковська Ю.В.

Розглянуто сутність формування власного капіталу акціонерного товариства, проаналізовані джерела його формування. Визначені ознаки класифікації власного капіталу АТ.

Ключові слова: акціонерний капітал, акціонерне товариство, власний капітал, склад акціонерного капіталу, акція

Акціонерне товариство – це підприємство, капітал якого утворюється за рахунок внесків його учасників шляхом придбання акцій. Капітал, утворений таким чином, називається акціонерним капіталом. Отже, акціонерне товариство – це підприємство, в якому функціонує колективний капітал. Частка кожного акціонера у цьому капіталі визначається кількістю акцій, якими він володіє.

Загальновідомо, що для формування капіталу акціонерного товариства (корпорації) використовуються різні джерела. Тому капітал за видами джерел його формування поділяють на:

- власний, формування якого здійснюється шляхом емісії та продажу акцій акціонерного товариства і
- залучений, формування якого здійснюється шляхом кредитування акціонерного товариства відповідними кредитними установами або шляхом випуску корпоративних облігацій. Залучений капітал не належить акціонерному товариству на праві власності і має бути повернений по закінченні терміну його використання.

Кожне підприємство для забезпечення своєї господарської діяльності повинно мати певну суму капіталу. Власний капітал показує частку майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства і є підсумком першого розділу пасиву балансу. Основними складовими власного капіталу є статутний капітал, додатковий і резервний капітал і нерозподілений прибуток. Відомості про розміри статутного і резервного капіталу містяться у статуті підприємства. Показник власного капіталу є одним з головних індикаторів кредитоспроможності підприємства,

а також основою для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості та стабільності.

Для більшості підприємств основним елементом власного капіталу є статутний (номінальний) капітал — сума вкладів власників підприємства в його активи за номінальною вартістю згідно із засновницькими документами. Сума статутного капіталу, а також рішення про його збільшення або зменшення мають бути зареєстровані у Державному реєстрі господарських одиниць і за вартістю відповідати даним фінансової звітності.

В окремих підприємств складовою власного капіталу є складений капітал. Ця стаття передбачена для кредитних спілок, споживчих товариств, колективних сільськогосподарських підприємств, в яких статутний капітал формується за рахунок складених внесків. Складений капітал — це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві відповідно до установчих документів для здійснення його господарсько-фінансової діяльності. Додатковий капітал — це капітал, який залучається як додатковий до статутного.

Важливими складовими власного капіталу є резерви, які можуть бути сформовані у формі додаткового (капітальні резерви) та резервного капіталу (резерви, створені за рахунок чистого прибутку). Резервний капітал — це капітал, який формується на підприємстві з метою фінансування можливих збитків. Його обсяг має бути не менше 15% від величини статутного капіталу.

Позиковий капітал — це капітал, який залучається підприємством на умовах позики. Це зобов'язання, які мають бути погашені в установлені терміни і за умов, передбачених способами фінансування. Позичковий капітал, як і власний, може бути мобілізований із зовнішніх та внутрішніх джерел.

До зовнішніх джерел формування позичкового капіталу належать:

- кредити банків (довго- і короткострокові);

- кредиторська заборгованість за матеріальні цінності, виконані роботи, послуги;
- заборгованість за розрахунками (з одержаних авансів, з бюджетом, з оплати праці тощо).

До внутрішніх джерел формування позичкового капіталу можна віднести:

- нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі;
- доходи майбутніх періодів.

У підприємств можуть бути різні альтернативи залучення капіталу. Звичайно, не можна надати однозначних рекомендацій щодо вибору тієї чи іншої форми фінансування. В одних випадках фінансові ресурси слід формувати через збільшення власного капіталу, в інших — на основі залучення додаткових позичок. Для одних підприємств вигіднішою є можливість використовувати внутрішні джерела фінансування, для інших — зовнішні. Але не зважаючи на різні підходи до формування капіталу акціонерного товариства, кожний суб'єкт господарювання повинен мати власний і залучений капітал.

Література:

1. *Крамаренко Г.О., Чорна О.Є.* Фінансовий менеджмент. 2-ге вид.: Підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.
2. *Романенко О.Р.* Фінанси: Підручник . 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.